

ANDØY KOMMUNE

Stab

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep.,

0032 OSLO

Vår ref.
14/681-2/JAGR

Deres ref.

Dato:
17.06.2014

HØRINGSUTTALELSE - STRUKTURTILTAK FOR FISKEFLÅTE UNDER 11 METER

Behandling i Andøy kommunestyre den 16. juni 2014:

Innstilling fra formannskapet den 02.06.14:

Struktureringstiltak startet med Stortingsmelding nr 20 (2002-2003) "Strukturtiltak i kystfiskeflåten" fra Fiskeridepartementet (Regjeringen Bondevik II). Godkjent i statsråd 28.03.2003. Der står det at Regjeringens klare mål er at norsk fiskerinæring skal være en fremtidsnæring – en næring som ungdommen søker til og som folk langs kysten tør satse på. Da er det avgjørende at arbeidsplassene i næringen er lønnsomme. Daværende regjering fastslår at det er nødvendig å gjennomføre endringer for at kystflåten skal forbli sterk og livskraftig.

Nærings- og fiskeridepartementet har sendt ut høringsnotat med svarfrist 13.06.14.

Det er avklart med departementet at høringsuttalelse aksepteres mottatt etter kommunestyrets møte 16.06.14.

Faktiske opplysninger:

Høringsnotat fra Nærings- og fiskeridepartementet med svarfrist 13.06.2014

- Nærings- og fiskeridepartementet foreslår å innføre strukturkvoteordning for fartøy under 11 meter i såkalt "lukket fiskeri" – dvs har kvoterettigheter. Fangstkapasiteten i fiskeflåten må tilpasses ressursene i havet.
- Departementet sier at kapasitetstilpassing i fiskeflåten medvirker til ei bærekraftig utnytting av fiskeressursene. En bærekraftig fiskeflåte gir langsiktige arbeidsplasser, investeringer i flåten og levende kystsamfunn.

Hver enkelt fisker kan operere med større redskapsmengder, og fiske større kvantum. I realiteten betyr denne utviklinga at arbeidsinnsats blir erstatta med kapitalinnsats, også i den mindre kystflåten. Denne effektive driften fører til at ressursene over tid kan fiskes med færre fartøy og færre fiskere. I samfunnet sett under ett er det også ei generell utvikling av teknologi som øker produktiviteten i samfunnet.

- Fartøygruppa under 11 meter er den største fartøygruppa målt i tallet på fartøy. De fleste fartøy i gruppa driv med fiske etter torsk, hyse og sei nord for 62 ° N. Fiskeridirektoratet undersøker hvert år lønnsomheten i fiskeflåten. Undersøkingen tegner et bilde av hvilken avkastning næringsutøverne får av investert kapital og arbeidskraft.
- Lønnsomhetsundersøkelsen kartlegger fartøy som har fangstinntekt over ei viss grense. Undersøkelsen kan også ha med fartøy som ikke er i lukket gruppe. Derfor er ikke lønnsomhetstallene direkte sammenlignbar med tidligere statistiske tall, heter det i notatet fra Nærings- og fiskeridep. Fra 2009 er det sett krav om fangstinntekt for fartøy som blir omfattet av lønnsomhetsundersøkingen. For 2012 var det kr 447 000 for fartøy under 10 meter og kr 744 000 for fartøy mellom 10 og 11 meter. Det er understreket at driftsmarginen på fartøy under 11 meter er vesentlig lavere enn driftsmargin på større fartøy. Driftsmargin i % = (Driftsresultat x100)/sum driftsinntekter. Forslaget fra Nærings- og fiskeridepartementet går på å innføre ei strukturkvoteordning for fartøy med lengde under 11 meter. Flere ulike kvotetak kan være aktuelle. Som illustrasjon trekkes fram den nest minste kystfartøygruppa.
- Fartøygruppa med hjemmelslengde mellom 11 og 15 meter kunne fram til juni 2013 tildeles strukturkvoter inntil to ganger fartøyet sin egen kvote i torskesektoren (såkalt 2+1). Fra juni 2013 ble taket hevet til tre ganger fartøyet sin grunnkvote innenfor torskesektoren (3 + 1), eller to ganger fartøyet sin grunnkvote. Kquotetak på 3+0 vil gi fartøyet mulighet til å strukturere inntil tre ganger sin egen kvote i en av sektorene torsk eller pelagisk - altså en spesialisering innen en av sektorene, dersom fartøyet ikke deltar i den andre sektoren. Et kvotetak på 3+1 vil gi fartøyet mulighet til å strukturere inntil tre ganger fartøyets sin grunnkvote innen en av sektorene.
- Forslaget fra departementet er altså strukturering av fartøy under 11 meter. Majoriteten av fartøy under 11 meter har torsk som en sentral del av driftsgrunnlaget. Torskekvoten har steget kraftig de siste årene, og dette har styrka fangstgrunnlaget for disse fartøyene betraktelig.

Fiskefartøy i fartøyregisteret i Andøy kommune pr 13.05.2014

Det er registrert 77 fiskefartøy med stort og smått.

49 av fartøyene er under 11 meter. Altså 64% av fartøyene.

14 av disse 49 er fartøy som er registrert i lukket gruppe – har kvoter. Altså er det 14 fartøy som kan nyte godt av forslaget til Nærings- og fiskeridep dersom det skulle bli bestemt.

Rådmannens/næringssjefens vurdering

- a. Hvis vi i Andøy og andre fiskerikommuner noen gang skulle stått sammen om en konsekvensutredning, så måtte det være akkurat nå.

- b. Nærings- og fiskeridepartementet har sendt på høring forslag om innføring av strukturvoteordning for fartøy under 11 meter i såkalt "lukket fiskeri" – dvs de som har kvoter. Høringsforslaget er ikke sendt til fiskerikommuner, for å høre hva de har å si, men sendt til fylkeskommunen.
- c. Dette er nesten utrolig, all den stund det er fiskerikommunene som må håndtere de utfordringene og evt negative konsekvensene en endring av fiskeripolitikken vil medføre.
- d. Høringsforslaget er gitt kort høringsfrist. Aviser og fagtidsskrift er full av meninger fra organisasjoner og alminnelige folk om hva det vil bety for utviklingen i små kystkommuner, hvis en tillater strukturering i den minste flåten – altså sjarkflåten.
- e. Konsekvensene for omlegg av fiskeripolitikken, burde vært gjenstand for en mye mer omfattende utredning. En slik utredning burde vært et godt tema for politisk behandling.
- f. Det er å anta at en strukturering av flåten under 11 meter vil medføre færre fartøy. Det vil igjen medføre færre fiskere og færre bosatte i f eks Andøy kommune. Handlingsplanen for næringsarbeidet i Andøy 2014 har som hovedmål å iverksette/arbeide med alle mulige tiltak som kan stabilisere folketallet og helst øke det i kommunen. Dersom strukturering bidrar til færre fartøy og fiskere, vil i hvert fall ikke fiskerinæringen kunne bidra til å oppnå hovedmålet. *Slik næringssjefen ser det* har fangstkapasiteten økt betydelig, mens antall fartøy og fiskere er redusert
- g. Spørsmålet er om det bare er lønnsomheten som skal legges til grunn når man skal vurdere iverksetting av strukturtiltak. Det foreligger ingen undersøkelse i Andøy, som viser at lønnsomheten i sjarkflåten er dårlig. Det er åpne forhold i kommunen – alt er synlig. Sjarkeierne ser ut til å ha utmerket gode inntekter, ved å kunne drifte båt på fornybare fiskeressurser tett opp under land. Altså et fortrinn vi har hatt i generasjoner, og som ikke ser ut til å svekkes. Hvis vi drar inn verdiskapingsbegrepet, må det grundigere undersøkelser til. I hvert fall betyr oppkjøp av kvoter, og derved større båter en betydelig gjeldsøkning. En relativt større andel av verdiskapingen går til å betjene gjeldsøkningen.
- h. Hva får oss til å tror at vi får flere ungdommer inn som fartøyeiere? Vi kan tror på det hvis vi klarer å kjempe frem cash penger, slik at bankenes stadig økning i kravet til egenkapital blir tilfredsstillt. Erfaringen fra vår kommune er at dersom ikke kommunen hadde hatt en så gunstig stønadslånsordning, kunne vi ha skutt en hvit pil etter 12-15 av de nye/godt brukte fartøyene under 40 fot, som er kommet til Andøy seneste år.
- i. Næringssjefen har aldri forstått at kystflåtens fangst har vært til noen trussel for fiskeressursene. Derfor burde det vært mulig å snekre sammen en fiskeripolitikk, som bidro til at alle kystfartøy fikk tilgang på kvoter/fikk fiskerettigheter det er å leve med. Når ikke dette til nå har skjedd, forstår en at dette er vanskelig. Vil likevel nevne det.
- j. Dersom markedet gir god betaling for fisken, vil naturligvis flere kvoter/rettigheter bedre økonomien i større fartøy. Altså en økt gjeldsbelastning vil likevel være håndterbar.
- k. Det sikkerhetsmessige aspektet er viktig å tenke på. Dersom 11-metringene kan slå seg sammen, vil det bli færre fartøy, men det vil bli to eller flere fiskere om bord på hver båt, noe som er et sikkerhetsmessig pluss.
- l. Pr dato er det altså 14 fartøy i Andøy som kan bli berørt av en evt tillatelse om strukturvoteordning for fartøy under 11 meter.

- m. Nå til dags skal jo alle sakene vurderes ut fra et miljømessig perspektiv. Det er jo en statlig føring. Sjøarkflåten under 11 meter er den største flåtegruppen i torskefiskeriene, og har det laveste drivstofforbruk pr kg fisk, og dermed det laveste klimautslipp pr kg fanget fisk.
- n. I Andøy ser vi tendenser til at kystflåte med flere innkjøpte kostbare rettigheter/kvoter, selges ut av kommunen. Man skulle tro at i en voksen og stolt fiskerikommune som Andøy, burde det finnes kapitalsterke miljø som kunne hindre salg ut av kommunen. I et par tilfeller (MS Andenesværing og MS Karl Wilhelm) har vi sett at Øksnes-miljøet har slått oss ut.
- o. Det er i flåtegruppen under 11 meter vi de seneste årene har sett at ungdom har klart å overta fartøy, og komme inn i næringen som båteiere. De har startet med båt uten kvote, for igjen å ha kunnet gå på kvotekjøp etter en spareperiode. Det er ingen annen tilgang på egenkapital enn de få kronene den unge har selv, samt medeierskap med fiskeindustri og stønadslån fra kommunen. Det har stor betydning for bosetting, familieliv og sosiale aktiviteter å kunne drive en liten fiskebåt med så nært naboskap med rike fiskefelt.
- p. Blir det innført en strukturkvoteordning, vil overreguleringa trolig måtte reduseres eller bli fjerna. Det kan virke ulogisk å vurdere og innføre ei strukturkvoteordning for fartøy med hjemmelslengde under 11 meter i et år der de aller fleste fartøy i gruppa kunne starte året uten kvoteavgrensninger fram til midten av mars. Men strukturkvoteordning er ei ordning med et videre tidsperspektiv. Ved å bruke strukturkvoteordninga kommer fartøyet i posisjon til årlig tildeling av høyere kvote, innenfor ordninga sine ytre rammer. Dette kan igjen gi fartøyeieren bedre grunnlag for å investere og satse i fiskeriet, enn det mer usikre grunnlaget som ligger i en overregulering.

Rådmannens/næringssjefens forslag til høringsuttalelse:

- 1 Andøy kommune ser ut fra en total vurdering ingen grunn til å anbefale at strukturtiltak iverksettes i fiskeflåten under 11 meter på nåværende tidspunkt.
- 2 Andøy kommune er derved på linje med Andøy Fiskarlag, Nordland Fylkes Fiskarlag og Norges Kystfiskarlag.

Forslag fremmet av Jonni H. Solsvik (H):

Høringsuttalelse – Strukturtiltak for kystflåten under 11 m hjemmelslengde.

Bakgrunn

Nærings- og fiskeridepartementet har lagt fram forslag om å innføre strukturkvoteordning for fartøy under 11 m hjemmelslengde i lukket fiskeri. Høringsfristen er satt til 13. juni 2014. Departementet peker på at denne fartøygruppen er den eneste store fartøygruppen som i dag ikke har tilgang til en strukturkvoteordning.

Vurdering av forslaget

Strukturkvoteordningen for kystflåten ble med hjemmel i Havressursloven innført i 2003 og er siden blitt endret flere ganger, senest ved forskrift av juni 2013.

Dagens situasjon er at flåten under 11 m er den eneste flåtegruppen som ikke har tilgang på en strukturingsordning. Dermed er også likebehandling med de større fartøyene også et argument for også å innføre ordningen for fartøy under 11 m.

Selv om det helt siden innføring av en strukturkvoteordning har vært delte meninger om ordningen er det en realitet at den gradvise utviklingen av strukturkvoteordningen de siste 20 årene har vært helt avgjørende for å sikre tilstrekkelig inntjening og lønnsomhet i flåteleddet. Dermed har også ordningen vært avgjørende i forhold til rekruttering til fartøyleddet i sterk og økende konkurranse med andre næringer.

Når en også kan påvise negative effekter av ordningen er det viktig å konstatere at det ikke finnes noe reelt alternativ til strukturkvoteordningen for å legge til rette for en bærekraftig utvikling for flåteleddet.

Strukturkvoteordningen er også en frivillig ordning, som er rettet mot de som ønsker å satse på fisket og som gjennom ordningen har mulighet til å øke sitt kvotegrunnlag og dermed legge til rette for bedre lønnsomhet.

Forslaget om at flåten under 11 m også skal få tilgang til en strukturkvoteordning må sees i sammenheng med fiskerinæringens avgjørende betydning for bosetting og sysselsetting langs kysten. Verdiskaping og sysselsetting i fiskerinæringen har vært og vil i et generasjonsperspektiv være fundamentet for utviklingen i mange lokalsamfunn langs kysten.

Som for alle andre næringer må også fiskerinæringen gjennom hele verdikjeden være innstilt på kontinuerlig endring for å fylle sin rolle som hjørnesteinsnæring i mange lokalsamfunn. Politikkens oppgave må være å legge til rette for nødvendig fornyelse – rekruttering og lønnsomhet i hele verdikjeden.

Strukturkvoteordningen er dermed et ”verktøy” for å gjennomføre nødvendige endringer på en styrt måte og for å legge til rette for at de fiskerne som ønsker å satse på fiskerinæringen kan anvende den muligheten strukturkvoteordningen gir dem.

Lønnsomhetsperspektivet er selvfølgelig et sentralt moment og argument for å gi flåten under 11 m tilgang på en strukturkvoteordning. Lønnsomhetsundersøkelser utført av Fiskeridirektoratet viser at de konvensjonelle kystfartøyene under 11 m generelt har svakere lønnsomhet enn de andre fartøygruppene.

Selv om det kan påvises til dels store variasjoner i lønnsomhet er det åpenbart at fartøygruppen under 11 m er den mest ”sårbare” gruppen og dermed mest utsatt for endringer i ressursituasjonen.

Forslaget om strukturkvoteordning for fartøy flåten under 11 m må derfor ikke bare vurderes i forhold til dagens ressurssituasjon. Ordningen skal også ivareta forutsigbarhet i rammebetingelsene, som er særdeles viktig når næringen må takle endringer for eksempel i ressurs og eller markedssituasjonen.

Lønnsomheten i flåtegruppen har også en fundamental sammenheng med fornyelse og rekruttering. Dersom lønnsomheten er så svak at næringen ikke kan tilby konkurransedyktige betingelser vil en få problemer med å holde på og rekruttere arbeidskraft. På samme måten vil svak lønnsomhet være en utfordring i forhold til investeringer i nye fartøy og nytt utstyr.

Konklusjon

1. Forslaget om å innføre strukturkvoteordning for fartøy under 11 m hjemmelslengde i lukket fiskeri støttes.
2. Kvotetaket settes lik kvotetaket for fartøygruppen med hjemmelslengde mellom 11 og 15 meter

Votering:

Formannskapets innstilling vedtatt med 18 stemmer for og 5 stemmer for forslaget fra Jonni H. Solvik (H)

KS-055/14 Vedtak:

Som innstilt fra formannskapet.

Med hilsen

Greta Jacobsen
Formannskapssekretær